

Brüsszel, 2019.3.4.
COM(2019) 190 final

**A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK, A TANÁCSNAK,
AZ EURÓPAI GAZDASÁGI ÉS SZOCIÁLIS BIZOTTSÁGNAK ÉS A RÉGIÓK
BIZOTTSÁGÁNAK**

a körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési terv végrehajtásáról

{SWD(2019) 90 final}

1 BEVEZETÉS

A Bizottság 2015 decemberében elfogadta a körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési tervet¹, hogy új lendületet adjon a munkahelyteremtésnek, a növekedésnek és a beruházásoknak, illetve karbonsemleges, erőforrás-hatékony és versenyképes gazdaságot teremtsen. A cselekvési terv keretében megfogalmazott 54 cselekvés már lezárult, vagy folyamatban van a végrehajtásuk, még akkor is, ha a munka néhány esetben csak 2019 után fejeződik be.

A körforgásos gazdaság uniós nyomkövetési keretrendszere² arról tanúskodik, hogy az átmenet segített abban, hogy az EU ismét a munkahelyteremtés útjára lépjen. A körforgásos gazdaság szempontjából fontos ágazatok 2016-ban több mint négy millió munkavállalót foglalkoztattak³, ami 2012-höz képest 6 %-os növekedést jelent. Az elkövetkezendő években várhatóan további munkahelyek jönnek létre, hogy ki lehessen elégíteni a másodlagos nyersanyagok teljes mértékben működő piacai által várhatóan generálandó keresletet⁴.

A körforgásos jelleg emellett az Európai Unión belül és kívül is új üzleti lehetőségeket teremtett, új üzleti modelleket tett lehetővé, valamint új piacokat hozott létre. A körforgásos tevékenységek, például a javítás, az újrafelhasználás és az újrafeldolgozás 2016-ban közel 147 milliárd EUR hozzáadott értéket, illetve mintegy 17,5 milliárd EUR értékű beruházást eredményezett⁵.

2008–2016 között nőtt a települési hulladék újrafeldolgozása Európában, és az újrafeldolgozott anyagok egyre nagyobb szerephez jutnak az anyagok iránti általános kereslet kielégítésében. Ugyanakkor az újrafeldolgozott anyagok az anyagok iránti uniós kereslet átlagosan kevesebb mint 12 %-át elégítik ki⁶. Erről tanúskodik az érdekelt felek közelmúltban készült jelentése is, amely szerint a teljes körforgás csak a világ gazdaság 9 %-a⁷ esetében valósul meg, így még sok területen van lehetőség előrelépésre.

A körforgásos gazdaság uniós nyomkövetési keretrendszere, amelyet a Bizottság 2018-ban mutatott be, 10 olyan kulcsfontosságú mutatót tartalmaz, amely lefedi a termékek életciklusának minden fázisát és a versenyképességi szempontokat. Minden mutató rendszeresen frissül, és elérhető egy erre a célra létrehozott honlapon⁸.

Néhány tagállam további nemzeti mutatókat dolgozott ki a körforgásos gazdaság vonatkozásában, amelyek így kiegészítik az uniós keretrendszer révén alkotott képet. Az Európai Parlament⁹, a Tanács¹⁰ és az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság¹¹ más olyan mutatók szerepét is kiemelte a körforgásos gazdaság hiányzó elemeinek meghatározásában, mint az anyagáramok értékelése az ipari szimbiózisban vagy a természeti tőkére vonatkozó számvitel.

¹ COM(2015) 614.

² COM(2018) 29 final.

³ https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/refreshTableAction.do?tab=table&plugin=1&pcode=cei_cie010&language=en

⁴ Európai Bizottság, *Impacts of circular economy policies on the labour market* (A körforgásos gazdasággal kapcsolatos szakpolitikák hatása a munkaerőpiacra), 2018. április.

⁵ https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/refreshTableAction.do?tab=table&plugin=1&pcode=cei_cie010&language=en

⁶ https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=cei_srm030&plugin=1

⁷ Circle Economy, *The Circularity Gap Report* (Jelentés a körforgásban mutatkozó hiányosságokról), 2018. január.

⁸ <https://ec.europa.eu/eurostat/web/circular-economy>

⁹ Az O-000087/2018. sz., szóbeli választ igénylő kérdés.

¹⁰ 10447/18. A körforgásos gazdaságra vonatkozó uniós cselekvési terv megvalósítása – A Tanács következtetései.

¹¹ NAT/722-EESC-2018-00464.

A cselekvési terv elsőként javasolt az értékláncok egészére kiterjedő következetes megközelítést. A Bizottság ezzel beépítette a körforgásra vonatkozó alapelveket a műanyaggyártásba és -felhasználásba, a vízgazdálkodásba, az élelmiszer-rendszerekbe és az egyedi hulladékáramok kezelésébe. Ezt a tagállamok, az Európai Parlament, az üzleti közösség és a polgárok határozott támogatása és részvétele tette lehetővé. Mindez hozzájárult továbbá a 2030-ig tartó időszakra vonatkozó fenntartható fejlesztési menetrend¹² megvalósításához.

Ez a jelentés bemutatja a cselekvési terv végrehajtásával kapcsolatos legfontosabb eredményeket. Ezenkívül felvázolja a jövőbeli kihívásokat a gazdaság alakítása és a további versenyelőny megteremtése vonatkozásában, elősegítve a klímasemleges gazdaság kialakítását, amelyben a lehető legkisebb nyomás nehezedik a természeti erőforrásokra, az édesvízkészletekre és az ökörendszerekre. A jelentés válaszol a Tanácsnak az Európai Parlament által is támogatott¹³ kérésére¹⁴, miszerint *a körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési terv végrehajtása terén elért eredményekről évente nyújtson be írásbeli jelentést*. A cselekvési terv végrehajtásának teljes körű ismertetését a kísérő bizottsági szolgálati munkadokumentum tartalmazza.¹⁵

2 A KÖRFORGÁSOS GAZDASÁG KIÉPÍTÉSE

2.1 Körforgásra tervezés és termelési folyamatok

A termékek életciklusának kezdetét a tervezés jelenti, amely elengedhetetlen a körforgás biztosítása szempontjából. A környezettudatos tervezésre vonatkozó munkaterv (2016–2019)¹⁶ végrehajtásával a Bizottság tovább támogatta a **termékek körforgásos tervezését** és az energiahatékonysági célkitűzéseket.

- A környezetbarát tervezésre és az energiacímkézésre vonatkozó intézkedések számos termék esetében előírják olyan anyaghatékonysági követelményeket, mint például a tartalék alkatrészek elérhetősége, az egyszerű javítás, illetve a végső ártalmatlanítás lehetővé tétele.
- A Bizottság megbízta a szabványügyi szerveket¹⁷, hogy dolgozzanak ki a kritikus fontosságú nyersanyagok tartósságának, újrafelhasználhatóságának, javíthatóságának, újrafeldolgozhatóságának és jelenlétének mérésére szolgáló horizontális követelményeket. A meglévő és az új szabványokban ezeket a követelményeket kell majd használni.

A körforgásközpontúan tervezett termékek és szolgáltatások minimalizálhatják az erőforrások felhasználását, valamint elősegíthetik az anyagok újrafelhasználását, hasznosítását és

¹²Például a 2. fenntartható fejlesztési cél (a víz-újrafelhasználás és a szerves műtrágyák használatának előmozdítása, az élelmiszer-adományozás elősegítése), 3. fenntartható fejlesztési cél (mikroműanyagok), 8. és 9. fenntartható fejlesztési cél (az innováció, a munkahelyteremtés és a hozzáadott érték fokozása), 12. fenntartható fejlesztési cél (a hulladék-megelőzés, valamint a hulladékok és a vegyi anyagok felelős kezelésének támogatása, az élelmiszer-pazarlás csökkentése és a zöld közbeszerzés támogatása), 13. fenntartható fejlesztési cél (az anyaghatékonyságban rejlő lehetőségek a szén-dioxid-kibocsátás csökkentésére), 14. fenntartható fejlesztési cél (döntő fontosságú intézkedések a tengeri hulladék visszaszorítására).

¹³<http://www.europarl.europa.eu/cmsdata/103519/06%2007%20-%20Coordinators%20Results.pdf>

¹⁴ 10518/16 Az anyagkörforgás megvalósítása – a körforgásos gazdaságra vonatkozó uniós cselekvési terv; 15159/17 A körforgásos gazdaságra való áttérést lehetővé tevő öko-innováció; 10447/18. A körforgásos gazdaságra vonatkozó uniós cselekvési terv megvalósítása – A Tanács következtetései

¹⁵ SWD(2019) 90.

¹⁶ COM(2016) 773 final.

¹⁷ 12 általános szabvány 2020 márciusára várható.

újrafeldolgozhatóságát. Különböző uniós szakpolitikák foglalkoznak az erőforrás-hatékonyság kérdésével. A környezetbarát tervezésről szóló irányelven és az energiacímkezési rendeleten kívül ezek a szakpolitikák olyan önkéntes eszközöket is tartalmaznak, mint például az uniós ökocímke vagy a zöld közbeszerzési kritériumok. A termékpolitikákról szóló, a jelentéssel együtt közzétett bizottsági szolgálati munkadokumentum¹⁸ megvizsgálja, hogyan határozhatók meg jobban a különböző meglévő termékpolitikai eszközök uniós szinten, illetve az ilyen eszközök hozzájárulása a körforgásos gazdasághoz. Idetartozik annak mérlegelése, hogy kiterjesszék-e az energetikai termékek esetében sikeres ökotervezési szakpolitikát a nem energetikai termékcsoporthoz, illetve az uniós javítási ágazat további támogatása érdekében. A dokumentum emellett elemzi a további ágazatokban, például a csomagolás, a textilipar és a bútorgyártás vonatkozásában felmerülő esetleges lehetőségeket. Folyamatban van az alapvető csomagolási követelmények felülvizsgálata, amelynek célja a csomagolások újrahasználatra és minőségi újrafeldolgozásra való tervezésének javítása.

A körforgás egyben az ipari folyamatok módosítását is jelenti. A Bizottság az ipari kibocsátásokról szóló irányelv¹⁹ értelmében a legjobb elérhető technológiákról szóló egyes referenciadokumentumokban²⁰ vezetett be a körforgással kapcsolatos szempontokat (energiafogyasztás és anyaghasználat, hulladék-megelőzés, a veszélyes vegyi anyagok újrafeldolgozása és csökkentése), és referenciaszabvánnyá tette őket a tagállamok számára az ipari létesítmények engedélyezése tekintetében. A környezetvédelmi vezetési és hitelesítési rendszer (EMAS) célravezetőségi vizsgálatának eredménye megerősítette továbbá a rendszerben rejlő lehetőségeket a szervezetek környezeti teljesítményének javítására.

Az átmenetben központi szerepet játszanak a kis- és középvállalkozások (kkv-k). A kkv-k az Enterprise Europe Network²¹ és az Európai Erőforrás-hatékonysági Tudásközpont²² által biztosított tanácsadás révén javíthatják erőforrás-hatékonyságukat és termelési folyamataikat. A Bizottság létrehozta továbbá az innovatív fejlett gyártási technológiák páneurópai hálózatát, és jelenleg dolgozik az aggodalomra okot adó veszélyes anyagok helyettesítésével kapcsolatos tudásalap fejlesztésén. A kkv-k számára emellett rendelkezésre áll a környezettudományi hitelesítésre vonatkozó kísérleti program, amelynek segítségével a technológiák kifejlesztői igazolhatják az innovatív technológiák teljesítményére vonatkozó állításokat, és hitelesen jelenhetnek meg új piacokon.

2.2 A tudatos fogyasztói magatartás megerősítése

A még inkább körforgásos gazdaságra történő átmenethez szükség van a polgárok aktív szerepvállalására a fogyasztási minták megváltoztatása terén. A termékpolitikákról szóló kísérő dokumentum ezért részletesen ismerteti egy olyan stratégiai megközelítést, amely fokozza az uniós ökocímke hatékonyságát, hogy pontos környezetvédelmi tájékoztatást nyújtson a fogyasztóknak a célravezetőségi vizsgálat ajánlásainak megfelelően²³. Ezenkívül részletesen értékeli a környezeti lábnyom kísérleti szakaszát.

A termék környezeti lábnyoma (PEF) és a szervezet környezeti lábnyoma (OEF) elnevezésű,

¹⁸ SWD(2019) 91.

¹⁹ A 2010/75/EU irányelv.

²⁰ A vegyipari ágazatban használt általános szennyvíz- és hulladékgáz-tisztítási/-kezelési rendszerek (2016. június), az intenzív baromfi- vagy sertésenyésztés (2017. július), a nagy tüzelőberendezések (2017. július), a nagy mennyiségű szerves vegyi anyagok előállítása (2017. december) és a hulladékkezelés (2018. augusztus).

²¹ <https://een.ec.europa.eu/>

²² www.resource-efficient.eu

²³ COM(2017) 355 final.

a Bizottság által kidolgozott módszer lehetővé teszi a vállalatok számára, hogy **a környezetbarát jellegre vonatkozóan megbízható, megismételhető és összehasonlítható állításokat tegyenek**. Ezek a módszerek lehetővé teszik a környezetvédelmi gócpontok azonosítását, és támogatják a vállalkozásokat az ellátási láncuk zöldítésében, valamint a fokozott fenntarthatóság és körforgás megvalósításában. A fogyasztók is megbízható információk alapján hozhatnak majd megalapozott döntéseket.

27 különböző ágazatban²⁴ mintegy 300 vállalat és több mint 2000 érdekelt fél öt évig tesztelte ezeket a módszereket, amelyeket bevált életciklus-értékelési gyakorlatnak tekintenek.

A termékek tartósságával és javíthatóságával kapcsolatos tájékoztatás²⁵ a fenntarthatóbb döntések javára befolyásolhatja a vásárlói magatartást. Az energiacímkezési rendelettel kapcsolatos pozitív tapasztalatok alapján a Bizottság jelenleg dolgozik a termékek javíthatóságára vonatkozó pontozási rendszer kialakításán. Ezenkívül a fogyasztók hibás termékek elleni védelme érdekében az értékesítésre irányuló szerződések egyes vonatkozásairól szóló javaslat²⁶, amellyel kapcsolatban jelenleg zajlanak a jogalkotási folyamat utolsó lépései, meghosszabbítja a bizonyítási teher megfordításának időszakát, ami elő fogja segíteni, hogy a fogyasztók érvényesíthessék a garanciát²⁷.

A Bizottság továbbá javasolta a fogyasztók védelmének megerősítését a környezetbarát jellegre vonatkozó hamis állításokkal és az idő előtti elavulási gyakorlatokkal szemben²⁸ a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatok elleni egyéni és kollektív jogorvoslati lehetőségek bővítésével²⁹. Ez kiegészíti a tisztességtelen kereskedelmi gyakorlatokról szóló irányelv³⁰ alkalmazására és végrehajtására vonatkozó felülvizsgált útmutatóban szereplő információkat.

A körforgásos termékek és szolgáltatások piacának fellendítésére vonatkozó, a hatóságok rendelkezésére álló lehetőségek kiaknázása érdekében a Bizottság új és felülvizsgált uniós zöld közbeszerzési követelményeket fogadott el, beleértve a körforgásos gazdaságra vonatkozó szempontokat, továbbá útmutatókkal³¹ és képzésekkel mozdította elő ezek alkalmazását. A Bizottság a saját közbeszerzései terén jó példával jár elől. A bizottsági szolgálatok Brüsszelben a 60 000 EUR értéket meghaladó szerződések 93 %-a esetében zöld közbeszerzési követelményeket alkalmaztak³².

2.3 A hulladék erőforrássá alakítása

A megbízható és hatékony hulladékgazdálkodási rendszerek a körforgásos gazdaság alappilléreket jelentik. Az uniós hulladékgazdálkodási rendszerek modernizálása és az európai

²⁴ Ezek a fogyasztás alapján az európai piac körülbelül kétharmadát képviselik.

²⁵ Európai Bizottság, *Behavioural Study on Consumers' Engagement in the Circular Economy* (Viselkedéstanulmány a fogyasztóknak a körforgásos gazdaságban való részvételéről), 2018. október.

²⁶ COM(2017) 637 final – 2015/0288 (COD), politikai megállapodás 2019. január 29-én, http://europa.eu/rapid/press-release_STATEMENT-19-742_hu.htm

²⁷ Az eredeti javaslat benyújtására 2015 decemberében, majd a hatály offline értékesítésre való kiterjesztését jelentő módosítására 2017-ben került sor.

²⁸ Az idő előtti elavulási gyakorlatok jellegével, illetve ezek kezelési módjával kapcsolatos további ismeretek összegyűjtésére egy 2023-ig tartó, négyéves Horizont 2020 független vizsgálati program keretében kerül sor.

²⁹ A fogyasztóvédelmi együttműködésről szóló rendelet felülvizsgálata és jogalkotási javaslatok az „Új megállapodás a fogyasztói érdekekért” nevű csomag keretében.

³⁰ A 2005/29/EK irányelv.

³¹ http://ec.europa.eu/environment/gpp/pubs_en.htm

³² http://ec.europa.eu/environment/emas/pdf/other/2018%2012%2007_ES%202018_Consolidated%20Volume.pdf

modell mint a világ egyik leghatékonyabb modellje megszilárdítása érdekében 2018 júliusában hatályba lépett a **hulladékokra vonatkozó felülvizsgált jogszabályi keret**³³. Idetartoznak az alábbiak:

- új, nagyszabású, ugyanakkor reális újrafeldolgozási ráták³⁴;
- a fogalommeghatározások és a számítási módszerek egyszerűsítése és harmonizálása, az újrafeldolgozott anyagok és melléktermékek egyértelmű jogi státusza;
- az elkülönített gyűjtésre (biohulladék, textília és háztartásokban keletkező veszélyes hulladék, építési és bontási hulladék) vonatkozó megerősített szabályok és új kötelezettségek;
- a kiterjesztett gyártói felelősségre vonatkozó minimumkövetelmények;
- szigorúbb hulladék-megelőzési és hulladékgazdálkodási intézkedések, többek között a tengeri hulladék, az élelmiszer-hulladék, valamint a kritikus fontosságú nyersanyagokat tartalmazó termékek vonatkozásában.

A Bizottság támogatja és bevonja a tagállamokat a hulladékokról szóló jogszabályok végrehajtásába³⁵, hogy fokozza a körforgásos gazdasággal kapcsolatos lehetőségek láthatóságát és megértését azokban a tagállamokban, amelyek a legnagyobb kihívásokkal küzdenek az újrahasznosítási célkitűzések megvalósítása terén. A biztosok által vezetett célzott országlátogatások során a különböző tagállamok szakértői megosztják egymással tapasztalataikat, és tanácsot adnak azzal kapcsolatban, hogyan valósíthatók meg leghatékonyabban a hulladékkal kapcsolatos szakpolitikák célkitűzései.

A Bizottság pontosította az egyes energetikai hasznosítási folyamatok közötti kapcsolatot és az ilyen folyamatok relevanciáját³⁶, hogy elkerüljék az értékes erőforrások szükségtelen elvesztését a hulladéklerakás és -égetés során. Továbbá arra ösztönözte a tagállamokat, hogy azonosítsák az energia- és anyaghatékony hasznosítási technológiákat, használják ki jobban a gazdasági eszközöket, illetve tegyék hatékonyabbá a tervezést az égetési túlkapacitás elkerülése érdekében.

A hulladék környezetvédelmi szempontból megbízható kezelése – az EU-n belül és kívül – kulcsfontosságú szerepet játszik a hatékonyabb körforgásos gazdaság megteremtésében. A hulladékgazdálkodók és a vámhatóság szempontjából előnyös volt az uniós vámkódex³⁷ egyértelműbbé tétele az egyes hulladékok könnyebb azonosítása érdekében. Az elektronikus adatok hatékonyabb cseréje is hozzájárult a hulladékszállításról szóló rendelet³⁸ hatékonyabb érvényesítéséhez. Végezetül, az uniós kikötőkbe érkező hajókról származó

³³ A hulladékokról szóló 2008/98/EK irányelv, A hulladéklerakókról szóló 1999/31/EK irányelv, A csomagolásról és a csomagolási hulladékról szóló 94/62/EK irányelv, Az elhasznált járművekről szóló 2000/53/EK irányelv, Az elemekről és akkumulátorokról, valamint a hulladékelemekről és -akkumulátorokról szóló 2006/66/EK irányelv, valamint Az elektromos és elektronikus berendezések hulladékaikról szóló 2012/19/EU irányelv (HL L 150., 2018.6.14., 93., 100., 109. és 141. o.).

³⁴ A hulladékokról szóló felülvizsgált jogszabályok előírják, hogy 2030-ig a csomagolási hulladék 70 %-át, illetve 2035-ig a települési hulladék 65 %-át újra kell hasznosítani, a települési hulladék hulladéklerakókban való elhelyezését pedig 10 %-ra kell csökkenteni. A határidő Görögország, Horvátország, Ciprus, Lettország, Litvánia, Magyarország, Málta, Románia, Szlovákia és Románia esetében öt évvel meghosszabbodik.

³⁵ Korai előrejelző jelentés, COM(2018) 656 final.

³⁶ COM(2017) 34 final: Az energiahatékonyság szerepe a körforgásos gazdaságban.

³⁷ A 952/2013/EU rendelet.

³⁸ Az 1013/2006/EK rendelet.

hulladék elkülönített gyűjtésére vonatkozóan javasolt kötelezettségek is elősegítik a jobb hulladékgazdálkodást³⁹.

2.4 Az anyagkörforgás megvalósítása a hasznosított anyagok esetében

A **természnövelő termékekről szóló**, a jogalkotási folyamat utolsó szakaszában lévő új **rendelet**⁴⁰ harmonizált szabályokat vezet be az olyan másodlagos nyersanyagokból gyártott szerves trágyák vonatkozásában, mint a mezőgazdasági melléktermékek és a hasznosított biohulladék. Az új rendelet:

- határozottan csökkenteni fogja a piacra lépés jelentős akadályait a fenntarthatóbb és körforgásos termékek tekintetében;
- a veszélyes anyagok vonatkozásában új határértékeket tartalmaz minden műtrágya esetében, beleértve az új nyersanyagokat, ami csökkenti az egyes toxikus anyagokat veszélyes mennyiségben tartalmazó anyagciklusok kockázatát;
- tartalmazza a hulladékstátusz megszűnésének kritériumait, így hozzájárul a vegyi anyagokkal, a termékekkel és a hulladékkal kapcsolatos jogszabályok közötti kapcsolódási pontok zökkenőmentes működéséhez, és nagyobb jogbiztonságot nyújt a beruházók számára.

A másodlagos nyersanyagok használatának előmozdítása a körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési terv egyik célkitűzése. Ehhez meg kell érteni a piaci szereplők előtt álló legfontosabb kihívásokat, illetve erős és hatékony egységes piacra van szükség⁴¹. A nyersanyagokkal kapcsolatos, 2017 óta működő információs rendszer⁴² azonosítja a szükséges ismereteket a stratégiai ipari ágazatok vonatkozásában, és a releváns anyagok újrahazsnosításának nyomon követésére és az adatok elérhetőségére összpontosít a legfontosabb ágazatokban⁴³.

A vegyi anyagokkal, a termékekkel és a hulladékkal kapcsolatos jogszabályok közötti kapcsolódási pontokról szóló közlemény⁴⁴ széles körű vitát indított el a másodlagos nyersanyagok biztonságos alkalmazását akadályozó négy fő tényező kezeléséről. A konzultáció⁴⁵ eredményeinek előzetes elemzése megerősíti az érdekelt felek közötti általános egyetértést az azonosított problémák relevanciáját illetően. Az elemzés az alábbiakról tanúskodik: határozott támogatás az anyagok hatékonyabb nyomonkövethetősége és a hatékonyabb információáramlás tekintetében; egyéb intézkedések hatékonyabb érvényesítése és alkalmazása az uniós és nem uniós szereplők közötti egyenlő versenyfeltételek biztosítása érdekében; a hulladékstátusz megszűnésének kritériumaira vonatkozó hatékonyabb harmonizáció és kölcsönös elismerés; továbbá a körforgásos gazdaságra vonatkozó szempontok megerősítésének támogatása olyan eszközökben, mint például a környezetbarát tervezésről szóló irányelv. Ezenkívül a kapcsolódási pontok különböző szempontjai tekintetében folyamatban van három tanulmány, amely további releváns információkat fog szolgáltatni 2019-ben és 2020 elején.

³⁹ COM(2018) 033 – 2018/012 (COD), politikai megállapodás 2018. december 12-én, http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-6867_hu.htm

⁴⁰ COM(2016) 157 – 2016/0084 (COD), politikai megállapodás 2018. december 12-én, http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-6161_en.htm

⁴¹ COM(2018) 772.

⁴² <http://rmis.jrc.ec.europa.eu/>

⁴³ <http://rmis.jrc.ec.europa.eu/?page=contributions-of-h2020-projects-236032>

⁴⁴ COM(2018) 32.

⁴⁵ A 2018 októberében lezárult nyilvános konzultáció során 460 hozzászólás érkezett. Az eredményekről szóló összefoglaló jelentés 2019-ben készül el.

A hulladékaromban jelen lévő veszélyes anyagok jelenlétével és összetételével kapcsolatos információkhoz való hozzáférés alapvető szerepet játszik a szétválasztási és szennyeződésmentesítési technikák fejlesztésében, ami lehetővé teszi a hulladék hasznosítását. Az Európai Vegyianyag-ügynökség létrehoz egy adatbázist, hogy információkat gyűjtsön, illetve bővítse az ismereteket a termékekben és a hulladékká váló termékekben található, aggodalomra okot adó anyagokkal kapcsolatban. Emellett az újrahasznosítókat tájékoztató uniós platform⁴⁶ információkat gyűjt és oszt meg az uniós piacon első alkalommal forgalomba helyezett új berendezések újrahasználatra való előkészítésével és kezelésével kapcsolatban.

A hulladék összetételével kapcsolatos információk a kritikus fontosságú nyersanyagok hatékony újrahasznosításának lehetővé tételét is szolgálják. A Bizottság *Critical Raw Materials and the Circular Economy* (Kritikus fontosságú nyersanyagok és a körforgásos gazdaság) című jelentése⁴⁷ azonosítja az ilyen potenciális előnyök kiaknázásához szükséges legfontosabb intézkedéseket, melyek: a kulcsfontosságú alkotóelemek kinyerése az életciklus végén, a bányászati hulladékkal kapcsolatos hatékonyabb adatgazdálkodás és a finanszírozás mozgósítása. A jelentés ugyanakkor arra is rámutat, hogy nagy lehetőségek vannak az újrafeldolgozás hatékonyabbá tételére és a kritikus fontosságú nyersanyagok Európában való maradásának biztosítására.

A másodlagos nyersanyagokba vetett bizalom előmozdítása érdekében a Bizottság és a szabványügyi szervek szabványosítási eljárást kezdeményeztek, és ennek első lépéseként megkezdték a kapcsolódó szabványosítási tevékenységek átfogó elemzését. A szabványügyi szervek emellett a hulladékelemekből és hulladékkumulátorokból, az elektromos és elektronikus berendezések hulladékaiból és egyéb összetett, hulladékká váló termékekből származó kritikus fontosságú nyersanyagok anyaghatékony, jó minőségű újrahasznosítására vonatkozó lehetséges szabványokon dolgoznak.

A cselekvési terv továbbá fel kívánja lendíteni az újrahasznosított víz piacát az uniós vízhiány kezelése érdekében. A Bizottság javaslatot tett egy olyan jogszabályra, amely meghatározza a mezőgazdasági öntözésre használt újrahasznosított vízre vonatkozó minimumkövetelményeket⁴⁸. A víz újrahasznosítására vonatkozó gyakorlatokat integrálni kell a vízzel kapcsolatos tervezésbe és a vízgazdálkodásba⁴⁹ vagy a releváns BREF-ek felülvizsgálatába.

2.5 Következetes megközelítés: a műanyagok körforgásos gazdaságban betöltött szerepével kapcsolatos európai stratégia

A műanyagok körforgásos gazdaságban betöltött szerepével kapcsolatos uniós stratégia⁵⁰ az első olyan, az Unió egészére kiterjedő szakpolitikai keret, amely **anyagspecifikus és életciklusra vonatkozó** megközelítést fogad el annak érdekében, hogy a körforgásos tervezéssel, a használattal, az újrafelhasználással és az újrahasznosítással kapcsolatos tevékenységeket integrálja a műanyagok értékláncába. Ennél fogva cselekvésre ösztönöz. A stratégia egyértelmű jövőképet határoz meg számszerűsített, uniós szintű célkitűzésekkel annak érdekében, hogy például 2030-ra az uniós piacon forgalomba hozott valamennyi műanyag csomagolóanyag újrafelhasználható vagy újrahasznosítható legyen.

⁴⁶ <https://i4r-platform.eu/>

⁴⁷ SWD(2018) 36 final.

⁴⁸ COM(2018) 337 final – 2018/0169 (COD).

⁴⁹ http://ec.europa.eu/environment/water/pdf/Guidelines_on_water_reuse.pdf

⁵⁰ COM(2018) 28.

A stratégia emellett meghatározza a **több érdekelt fél bevonását** és értéklánc mentén való együttműködését lehetővé tevő legfontosabb intézkedéseket. Az érdekelt feleknek címzett, önkéntes vállalásokra vonatkozó bizottsági felhívás például nagy lendületet adott az iparnak ahhoz, hogy nagyobb mértékben használjon újrahasznosított műanyagokat a termékekben. Ugyanakkor, ahogy az ilyen vállalásokat értékelő kísérő dokumentumban⁵¹ szerepel, több erőfeszítésre van szükség a stratégia célkitűzésének megvalósításához, így annak biztosításához, hogy 2025-ig 10 millió tonna újrahasznosított műanyag kerüljön felhasználásra új termékekben. Az újrahasznosított műanyagok beszállítói által tett vállalások, amennyiben a várakozásoknak megfelelően megvalósulnak, teljesítik ezt a célkitűzést, de az újrahasznosított műanyagok iránti, ipari vállalatokon alapuló kereslet 2025-re megközelíti az évi 6,2 millió tonnát. A nemrégiben létrehozott Körforgásos Műanyag Szövetség⁵² lehetővé fogja tenni a vállalkozások következő lépéseit a kereslet és kínálat közötti eltérések áthidalására és a fent említett célkitűzés megvalósításának elősegítésére a stratégiában megfogalmazott, az európai műanyag-újrafeldolgozás minőségének és gazdaságosságának javítására irányuló célkitűzéssel összhangban.

Kulcsfontosságú eredmények már megfigyelhetők a műanyagok jobb minőségű újrafeldolgozása terén. Idetartozik a műanyag csomagolásra vonatkozó új újrafeldolgozási cél (2030-ban 55 %), az elkülönített gyűjtésre vonatkozó kötelezettségek, valamint a kiterjesztett gyártói felelősségre vonatkozó rendszerek fejlesztése. Ez utóbbiak várhatóan előmozdítják az újrafeldolgozhatóságot szem előtt tartó tervezést a gyártói költségeknek a tervezési döntések környezetbarátsága alapján való meghatározása révén. További eredményekhez fog vezetni az alapvető csomagolási követelmények 2020 végére tervezett felülvizsgálata.

A stratégia **szinergiákat hoz létre a gazdasági és környezetvédelmi célok** között. A mikroműanyag-szennyezés potenciális egészségügyi és környezetvédelmi kockázataival kapcsolatos bizonyítékok indokolják a tudatosan hozzáadott mikroműanyagok használatának korlátozását, illetve a méréssel és címkézéssel kapcsolatos információgyűjtést a nem tudatosan hozzáadott mikroműanyagok esetében. A Bizottság emellett vállalta, hogy kidolgozza a műanyagok biológiai lebonthatóságára vonatkozó keretet annak biztosítására érdekében, hogy az ilyen műanyag termékek fejlesztése és használata csak akkor legyen támogatott, ha valóban előnyös a környezet szempontjából, nem érinti a hulladékgazdálkodási rendszereket, és nem veszélyezteti az élelmiszer-biztonságot. Az ebben a tekintetben hozott intézkedések közé tartozik az azzal kapcsolatos tájékoztatás, hogy hogyan kezelendők a termékek a hulladékká válás szakaszában (például a házilag komposztálható műanyag zacskók jelölése). A műanyagok körforgásos gazdaságáról szóló, közelmúltban kiadott jelentés⁵³ emellett megvizsgálja a további szakpolitikai szinergiákat, különösen a kutatási igények vonatkozásában.

A stratégia **Európa határain kívül is változásokra ösztönöz**. Az Európai Unió által a kétoldalú és többoldalú fórumokon játszott vezető szerep, különösen az egyszer használatos műanyagokra vonatkozó példamutatás fontos volt a műanyaggal kapcsolatos nemzetközi fellépés lendületének fenntartásában. Erről tanúskodnak olyan kezdeményezések, mint az ENSZ Környezetvédelmi Programja keretében működő, a műanyagokkal foglalkozó globális platform, valamint a Bázeli Egyezmény összefüggésében nemsokára megvalósuló, a műanyag hulladékokra vonatkozó nemzetközi együttműködés. Ezzel párhuzamosan az EU támogatja a fejlődő országokat a műanyagszennyezés elleni küzdelmükben.

⁵¹ SWD(2019) 92.

⁵² http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-6728_en.htm

⁵³ https://ec.europa.eu/info/publications/circular-economy-plastics-insights-research-and-innovation-inform-policy-and-funding-decisions_en

Az **egyszer használatos műanyag** termékekre és halászeszközökre vonatkozó szabályok⁵⁴ (amelyek az uniós tengerpartokon talált 10 leggyakoribb tárgyra összpontosítanak), a **kikötői fogadó létesítményekre** és a **halászati ellenőrzésre**⁵⁵ vonatkozó bizottsági javaslatok az uniós polgárok számára a műanyagszennyezéssel kapcsolatban az egyik legnagyobb aggodalomra okot adó tengeri hulladék elleni globális küzdelem élvonalába helyezik az Európai Uniót. Ezek a szabályok lehetőséget nyújtanak az uniós vállalkozásoknak a termékeket, anyagokat, technológiákat és üzleti modelleket érintő innovációra a fogyasztói magatartás és az elérhető alternatívák figyelembevételével.

Ezek az egyedi intézkedések, amelyek a jogalkotási eljárás végső szakaszában vannak, az alábbiakat tartalmazzák:

- a műanyagból készült egyszer használatos termékek⁵⁶, valamint az oxidatív úton lebomló műanyagból készült egyszer használatos termékek tilalma;
- a műanyagból készült étel- és ital-tároló edények és poharak használatának csökkentésére irányuló intézkedések, valamint egyes termékek egyedi jelölése és címkézése⁵⁷;
- arra vonatkozó célkitűzések, hogy 2030-tól az újrafeldolgozott műanyagok 30 %-át felhasználják italos palackokban, illetve 2025-től 25 %-át PET-palackokban, továbbá 2029-re a műanyag palackok esetében az elkülönített gyűjtési arány elérje a 90 %-ot, valamint a kupakok és az üvegek összekapcsolására vonatkozó tervezési követelmények bevezetése;
- a kiterjesztett gyártói felelősségre vonatkozó rendszerek a szemét eltakarításával kapcsolatos költségek fedezésére olyan termékek esetében, mint például a dohányfilter és a halászeszközök;
- a hajókról származó műanyag hulladék csökkentésére irányuló intézkedések, például az ilyen hulladékokra vonatkozó átalánydíj meghatározása;
- hatékonyabb jelentési kötelezettségek az elveszett halászeszközök vonatkozásában, valamint a rekreációs halászati eszközök jelölésével és ellenőrzésével kapcsolatos kötelezettségek.

3 AZ ÁTMENET FELGYORSÍTÁSA

3.1 Innováció és beruházások

A körforgásos gazdaságra való átmenet felgyorsítása érdekében szükséges az innovációba való beruházás⁵⁸, és támogatni kell az ipar alkalmazkodását. 2016–2020 között a Bizottság nagyobb erőfeszítéseket tesz mindkét területen, és **több mint 10 milliárd EUR** nagyságú összeggel támogatja az átmenetet. Idetartoznak az alábbiak:

- 1,4 milliárd EUR a Horizont 2020 keretében 2018-ig (olyan területeken, mint a fenntartható ipar, a hulladék- és erőforrás-gazdálkodás, a körforgásos gyártási rendszerek vagy a körforgásos ökológia), és ebből 350 millió EUR nagyságú

⁵⁴ COM(2018) 340 final – 2018/0172 (COD), előzetes politikai megállapodás 2018. december 19-én: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-6867_hu.htm

⁵⁵ COM(2018) 368 final – 2018/0193 (COD).

⁵⁶ Műanyag evőeszközök, táányérok, italkeverő pálcikák, lufipálcák, szívószálak, élelmiszerek és italok tárolóedényei és poharak expandált polisztirolból, műanyag fültisztító pálcikák.

⁵⁷ Higiéniai termékek, nedves törölközők, poharak és filterrel ellátott dohánytermékek.

⁵⁸ Az *Achieving Growth Within* című (a SYSTEMIQ és az Ellen MacArthur Foundation együttműködésével készült) jelentés szerint a beruházási hiány 2025-re a becslések szerint eléri a 320 milliárd EUR nagyságrendet.

összeg került elkülönítésre a műanyagok körforgásossága céljára. A Bizottság kiadta a Horizont 2020 keretében 2016–2018 között támogatott, a körforgásos gazdaság szempontjából lényeges projektek jegyzékét⁵⁹;

- a kohéziós politika alapjaiból legalább 7,1 milliárd EUR (1,8 milliárd EUR a kkv-k körében az ökoinnovatív technológiák alkalmazására, és 5,3 milliárd EUR a hulladékokról szóló uniós jogszabályok végrehajtásának támogatására); emellett jelentős támogatás érhető el intelligens szakosodás révén a piacvezérelt innováció és alkalmazás céljából;
- 2,1 milliárd EUR olyan finanszírozási eszközök révén, mint az Európai Stratégiai Beruházási Alap és az Innovfin;
- legalább 100 millió EUR értékű beruházás a LIFE program révén több mint 80, a körforgásos gazdasághoz hozzájáruló projektben.

A további beruházások elősegítése érdekében a körforgásos gazdaság finanszírozását támogató platform ajánlásokat tett⁶⁰ a körforgásos gazdaságra vonatkozó projektek bankképességének javítása, a finanszírozási tevékenységek koordinálása és a bevált gyakorlatok megosztása érdekében⁶¹. A platform együtt fog működni az Európai Beruházási Bankkal, hogy pénzügyi támogatást nyújtson, illetve kiaknázza a fenntartható növekedés finanszírozására vonatkozó cselekvési tervvel⁶² való szinergiákat.

Az átmenet finanszírozásán túl a Bizottság két, 2016-ban kezdeményezett kísérleti innovációs egyezség⁶³ segítségével foglalkozott azokkal a szabályozási akadályokkal, amelyek gátolhatják a körforgásos innovációt. A két kísérleti fellépés során szerzett tapasztalatok alapján a Bizottság most megvizsgálja a megközelítés tesztelésének lehetőségét más ágazatokban.

A körforgásnak a 2021–2027-re vonatkozó programozási időszakban is a kohéziós politika egyik pillérének kell maradnia. Az új Európai Regionális Fejlesztési Alapra és a Kohéziós Alapra vonatkozó bizottsági javaslat⁶⁴ kiemelt területként kezeli a körforgásos gazdaságot a zöldebb és intelligensebb Európa megvalósítására irányuló uniós törekvések között, és a hulladékhierarchiával összhangban kizárja a hulladéklerakókba és a maradékhulladék kezelésére szolgáló létesítményekbe való beruházásokat.

3.2 Az érdekelt felek elköteleződése

Az érdekelt felek bevonása alapvető az átmenet szempontjából. A cselekvési terv által alkalmazott következetes megközelítés követendő keretet biztosít a hatóságoknak, a gazdasági szereplőknek és a civil társadalomnak az ágazatok közötti és az értékláncok mentén megvalósuló partnerségek előmozdítására.

Az uniós intézkedések nemzeti vitákra ösztönöztek a körforgásos gazdasággal kapcsolatban, és a tagállamok többsége elfogadott vagy jelenleg fogad el a körforgásos gazdaságra való átmenetre vonatkozó nemzeti stratégiát. Ezek a keretek gyakran megjelennek regionális és

⁵⁹ <https://ec.europa.eu/research/environment/index.cfm?pg=output&pubs=thematic>

⁶⁰ https://ec.europa.eu/info/publications/accelerating-transition-circular-economy_en

⁶¹ <http://ec.europa.eu/transparency/regexpert/index.cfm?do=groupDetail.groupDetail&groupID=3517>

⁶² COM(2018) 97.

⁶³ A két egyezség az anaerob membrántechnológiával és a szennyvíz mezőgazdasági újrafelhasználásával, illetve a meghajtást végző, hulladékká vált akkumulátorok helyhez kötött energiatárolási rendszerként való újrafelhasználásával foglalkozik: https://ec.europa.eu/info/research-and-innovation/law-and-regulations/innovation-friendly-legislation/identifying-barriers_en

⁶⁴ COM(2018) 372 final – 2018/0197 (COD).

helyi szinten is, közelebb hozva egymáshoz a körforgásos gazdaságot, valamint a polgárokat és a vállalkozásokat. A 2019. évi Világgazdasági Fórum is elismerte a Bizottság szerepét a következetes megközelítés előmozdításában, valamint a körforgásos gazdaság európai és nemzetközi napirendre tűzésében, és a Bizottság az állami szektor kategóriában Circulars díjat kapott⁶⁵.

Az európai körforgásos gazdaság érdekelt feleinek platformja számos hálózatot és kezdeményezést tömörít a körforgásos gazdaság vonatkozásában. Az állami és a magánszektorbeli bevált gyakorlatok multiplikátoraként lép fel. Tevékenysége első évében 66 több mint 300 bevált gyakorlatot, stratégiát és jelentést gyűjtött össze és terjesztett.

Az érdekelt felek állnak az átmenet élén a különböző ágazatokban. Az ipari részvétel például az építési és bontási hulladékról szóló uniós jegyzőkönyv és iránymutatás⁶⁷ elfogadásához vezetett, végső célja pedig a hulladékgazdálkodási folyamatokba és az ágazati újrafeldolgozott anyagok minőségébe vetett bizalom fokozása. A vállalkozások emellett elkötelezték magukat az épületek erőforrás-hatékonyságának javítása mellett, és folyamatban van a Level(s)⁶⁸, az ágazat fenntarthatóságának mérésére szolgáló mutatók első keretének tesztelése Európa-szerte több mint 130 projekt keretében.

Hasonlóképpen együttműködnek az élelmiszer-értékláncban az állami és a magánszektor kulcsfontosságú szereplői az élelmiszer-veszteséggel és élelmiszer-pazarlással foglalkozó uniós platformmal, hogy felgyorsítsák az EU előrehaladását annak a fenntartható fejlesztési célnak a megvalósítása terén, amely 2030-ra felére kívánja csökkenteni az egy főre eső élelmiszer-pazarlást. A platform lehetővé tette, hogy a Bizottság jelentős előrehaladást érjen el az élelmiszer-pazarlás megelőzésére irányuló intézkedések végrehajtása terén, beleértve az élelmiszer-adományozást, az élelmiszer-pazarlás mérésére szolgáló módszertan kidolgozását és a dátumok feltüntetésére vonatkozó gyakorlatok javítását szolgáló iránymutatást.

Az érintettek Európán kívül is előmozdítják az átmenetet. Az európai vállalatok rendszeresen részt vesznek a körforgásos gazdasággal kapcsolatos közös küldetésekben⁶⁹, melyek erősítik a kapcsolatokat az európai intézmények és a harmadik országbeli nem kormányzati szervezetek, vállalatok és releváns érdekelt felek között.

4 NYÍLT KIHÍVÁSOK

A körforgásos gazdaság már visszafordíthatatlan, globális megatendencia. Ugyanakkor továbbra is sokat kell tenni az uniós szintű és globális fellépések fokozásáért, a teljes körforgás megvalósításáért és az uniós vállalkozások számára jelentkező versenyelőny kiaknázásáért. Az érdekelt felekkel folytatott eszmecsere arra utal, hogy a cselekvési terv által nem érintett területek is megvizsgálhatók a körforgásos gazdaságra vonatkozó menetrend teljessé tétele érdekében.

Amennyiben az EU meg akarja őrizni vezető szerepét a körforgásos termékek és szolgáltatások tervezésében és gyártásában, valamint a tudatosabb fogyasztói magatartás megerősítésében a fenntarthatóbb életvitel érdekében, új intézkedésekre van szükség. Ahogy a

⁶⁵ <https://thecirculars.org/our-finalists>

⁶⁶ https://circulareconomy.europa.eu/platform/sites/default/files/ecesp_annual_report_2018.pdf

⁶⁷ https://ec.europa.eu/growth/content/eu-construction-and-demolition-waste-protocol-0_en

⁶⁸ <http://ec.europa.eu/environment/eussd/buildings.htm>

⁶⁹ Körforgásos gazdasággal kapcsolatos küldetések Chilében és Kínában (2016), Dél-Afrikában és Kolumbiában (2017), Japánban, Indonéziában és Indiában (2018).

„Fenntartható Európa 2030-ra” című vitaanyagban⁷⁰ szerepel, az uniós ipari stratégiának a körforgásos gazdaságon kell alapulnia, lehetővé téve a körforgásos jelleg megvalósítását új területeken és ágazatokban, előmozdítva, hogy a termékek életciklus-értékelése váljon normává, és a lehető legszélesebb körben kiterjesztve a környezettudatos tervezésre vonatkozó keretet. A vegyi anyagokkal, a nem toxikus környezettel, az ökocímkezésével és az ökoinnovációval, a kritikus fontosságú nyersanyagokkal és a műtrágyákkal kapcsolatban megkezdett munkát fel kell gyorsítani, ha az EU teljes mértékben ki akarja aknázni a körforgásos gazdaságra való átállást. Hasonlóképpen, a fogyasztók számára lehetővé kell tenni a tájékozott döntések meghozatalát, és az állami szektornak fokoznia kell az erőfeszítéseket a fenntartható közbeszerzés területén.

A Bizottság támogatásával a tagállamoknak – különösen az olyan régiókban, ahol felmerül a kockázata a 2020. évi újrahasznosítási célkitűzések hiányos teljesítésének vagy konkrét nehézségek állnak fenn⁷¹ – és a vállalkozásoknak fokozott erőfeszítéseket kell tenniük a hulladékokról szóló felülvizsgált jogszabályok végrehajtása és a másodlagos nyersanyagok piacainak megteremtése érdekében. A cél az, hogy a gazdaságba visszakerülő anyagok költséghatékonyak és biztonságosak legyenek a polgárok és a környezet számára.

Az EU-nak ezenkívül továbbra is támogatnia kell a kutatást, az innovációt és a beruházásokat a cselekvési tervben azonosított kiemelt ágazatokban⁷². A műanyagok körforgásos gazdaságban betöltött szerepével kapcsolatos európai stratégia példája alapján egy hasonló holisztikus megközelítés előnyös lehet sok más, nagy környezeti hatással járó és a körforgás szempontjából nagy lehetőségeket kínáló ágazatban, például az informatika, az elektronika, a mobilitás, az épített környezet, a bányászat, a bútorgyártás, az élelmiszerek és italok vagy a textilipar területén. Az egységes uniós piacon rejlő lehetőségek teljes körű kiaknázására még egyik területen sem került sor⁷³.

A közelmúltban módosított biogazdasági stratégia⁷⁴ és a megújuló energiákra vonatkozó felülvizsgált keret⁷⁵ végrehajtása további lépést jelent a biológiai erőforrások körforgásos felhasználása, az ökológiai határok tiszteletben tartása és a biológiai sokféleség csökkenésének feltartóztatása felé.

Ahogy az a virágzó, modern, versenyképes és klímasemleges gazdaságról szóló hosszú távú, 2050-ig megvalósítandó stratégiai jövőképben⁷⁶ szerepel, a körforgásos gazdaságra és a klímasemleges gazdaságra való átmenetet együtt kell megvalósítani határozott ipari törekvések alapján, illetve az uniós vállalkozások ezeken a területeken fennálló lépéselőnyének kihasználásával⁷⁷. Az új körforgásos üzleti modellek, az újrafeldolgozás, az energia- és anyaghatékonyság, valamint az új fogyasztási minták nagy lehetőséget kínálnak az üvegházhatást okozó gázok kibocsátásának globális csökkentésére. Ennek a közös megközelítésnek a vállalkozások – beleértve a kkv-k – és a közösségek körében való előmozdítása ugyanakkor csökkentheti a termelési költségeket, és támogathatja az üzleti

⁷⁰ COM(2019) 22.

⁷¹ A körforgásos gazdaság fejlesztésének felgyorsítása érdekében emellett különös figyelmet kell szentelni a környezet és az erőforrások szempontjából jelentős kihívásokhoz vezető különleges jellemzőkkel bíró régióknak – például a hulladékgazdálkodás területén –, így például a szigeteknek vagy az EU legkülső régióinak.

⁷² Műanyag, élelmiszer-hulladék, kritikus fontosságú nyersanyagok, építés és bontás, biomassza és bioalapú termékek.

⁷³ COM(2018) 772.

⁷⁴ COM(2018) 673 final.

⁷⁵ (EU) 2018/2001 irányelv a megújuló energiaforrásokból előállított energia használatának előmozdításáról (HL L 328., 2018.12.21., 82. o.).

⁷⁶ COM(2018) 773 final.

⁷⁷ COM(2017) 479 final, Beruházás az intelligens, innovatív és fenntartható iparba – az Európai Unió megújított iparpolitikai stratégiája.

interakciók új formáit, például az ipari szimbiózist. A nyersanyagok (elsősorban a kritikus fontosságú nyersanyagok) beszerzése, használata és kezelése terén a körforgás és a fenntarthatóság kulcsfontosságú szerepet fog kapni az ellátás megfelelő biztonsága, az ipari versenytársak tekintetében az egyenlő versenyfeltételek, valamint annak biztosítása terén, hogy az EU globális vezető szerepet játsszon a kulcsfontosságú és alacsony szén-dioxid-kibocsátású alaptechnológiák kidolgozásában.

A mesterséges intelligencia és a digitalizáció⁷⁸ lehetőséget nyújthat az energia és az erőforrások felhasználásának optimalizálására, illetve az információk elérhetővé tételére a körforgásos üzleti modellek és a felelős fogyasztói döntések támogatása érdekében. A körforgásos digitális gazdaságnak ugyanakkor pozitív nettó hatást kell gyakorolnia az erőforrásokra, és kezelnie kell olyan fontos kihívásokat, mint például a fenntarthatatlan fogyasztási minták ösztönzésével, az intelligens termékek rövidebb élettartamával és az érzékeny üzleti adatok biztonságának veszélyeztetésével kapcsolatos kockázatok.

A körforgásos gazdaságra való átmenet mindenekelőtt megerősíti a társadalmi és területi kohéziót, valamint előnyben részesíti az egészségügyi és biztonsági szabványoknak megfelelő munkahelyek kiegyensúlyozott eloszlását, lehetővé téve a méltányos és fenntartható növekedést.

5 KÖVETKEZTETÉSEK

A körforgásos gazdaságra vonatkozó cselekvési terv végrehajtása felgyorsította a körforgásos gazdaság felé való átmenetet Európában. Ugyanakkor a körforgásos gazdaság határozottabb, közös jövőképe csak lendületet adhat az uniós ipar modernizálására irányuló, folyamatban lévő erőfeszítéseknek a globális versenyelőny biztosítása, illetve az uniós természeti tőke megőrzése és helyreállítása érdekében.

A cselekvési tervből származó, a jelentésben ismertetett tényezők és sikeres intézkedések segítséget és útmutatást nyújthatnak az európai intézmények, a tagállamok, a vállalkozások és a szociális partnerek jövőbeli munkájához.

⁷⁸ COM(2015) 192 final, Európai digitális egységes piaci stratégia.